

# นวกะ สทวสเส พุทธศาสนปาวตติ\*

พระเทพวชิรบัณฑิต, ศ.ดร.

อธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

## ปัจฉิมပ္ปเทสสุ พุทธศาสนสส ปเวสน์

ยทา หิ สมุมาสมพุทโธ ทิสานุกิสาสุ สทุมมํ ปกาเสตุ<sup>□</sup> อรหตฺตปฺปเต สญฺญิกิฏฺฐ  
เปเสสิ, ตทา พุทธศาสนํ ชมฺพุทฺธิเป ปากฺกํ อโหสิ ฯ พุทธปรินิพฺพานโต ปญฺญาเย ปญฺจตฺตีสํวตฺเต  
ทุตฺติยสํวจฺจรสเต ตตฺติยสํวคิตฺติยา ปจฺจนา อโหสิโก นาม มหाराชา นานปฺปเทสสุ สทุมมํ ปกาเสตุ<sup>□</sup>  
ธมฺมทฺธานํ เปสเน โมคฺคผลึปฺปตฺตติสฺสตฺเถรปฺปมฺหานํ ภิกฺขุณฺโณ อปฺปตฺตมฺหานํ อทาสิ ฯ เตเน ตโต  
ปญฺญาเย พุทธศาสนํ ชมฺพุทฺธิปโต พาหิรปฺปเทสสุ ธรณปฺปวตฺตณํ สมฺปตฺตํ อโหสิ ฯ

พุทฺธปรินิพฺพานโต ปน ปญฺญาเย ตีสํวตฺตรจตฺตสตาภิเก ทุตฺติยสํวจฺจรสทฺสเส สาสนสฺส  
โลกสภา ปติญฺญาปีตา, อถ สามาชิกานํ สากจฺจนา อโหสิ ฯ เอตํ สหรัฏฺฐอเมริกา-ปเทสชาติเกสุ  
ปัจฉิมปฺปเทสสุ พุทธศาสนสส ธรณปฺปวตฺตณสฺส ปฐมปฺปตฺติ อโหสิ ฯ

ปฐมกาเล กิร จินปฺปเทสวาสิ เจว อาทิจฺจปฺปเทสวาสิ จ วาณิขฺวิทฺเทศคามิโน กิณฺุจิ  
พุทฺธวจนํ อุกฺคเหตฺวา อเมริกา-ปเทสชาติเก ปจฺฉิมปฺปเทสเส คนฺุตฺวา ตตฺถ ตตฺถ ชเน ตํ อุกฺคณฺุหาเปสฺ  
<sup>□</sup>ฯ สฺขาวตฺตินิกายเ จว ฌานนิกายเ จ ปฐมนิกายา หุตฺวา เตสฺ เตสฺ ปจฺฉิมปฺปเทสเส อทฺปาทีสฺ ฯ

อถ พุทฺธปรินิพฺพานโต ปญฺญาเย จตฺตวาปีสํวตฺตรจตฺตสตาภิเก ทุตฺติยสํวจฺจรสทฺสเส ตทา โย  
สฺตตฺตวิสฺสตีวสฺสโส หุตฺวา ปณฺุทฺธิโต “ไดเชตฺต ไดตาโร ชฺชุกิ”อิติ นามเนน ปากฺกโ, โส ฌานนิกายสฺส  
พุทฺธวจนํ อุกฺคเหตฺวา อเมริกา-ปเทสํ คนฺุตฺวา ตตฺถ ชเน ตํ อุกฺคณฺุหาเปตฺวา ธมฺมานุธมฺมปฏฺิปปตฺติยา

\* เสนอในงานประชุมวิชาการพระพุทธศาสนานานาชาติ เนื่องในโอกาสฉลองพระชันษา ๙๖ ปี  
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ เวลา ๐๙.๐๐ น.  
ณ ห้องประชุมมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

โอรทิ อนุสาสิ ๕ โส “อิลลินอยส์”อิติ นามเนน ปากฏฐฐฐ “พอล คารุส”อิติ นามเนน ปากฏฐฐฐ บุริเสน สทุธิ พุทฺชนหิตาย พุทฺชนสุขาย พุทฺธสาสนนปฺปยุตฺตํ สงฺคหกมฺมํ อกาสิ ๕ เตน พุทฺธปรีนิพฺพานโต ปฏฐาย ตินวฺตุยฺตฺตฺรจฺตฺสตาธิเก พุทฺธิยํสํวฺจฺจรสฺสเส ฌานนิกาโย ตตฺถ ตตฺถ วุฑฺฒิ วิรุฬฺหิ เวปุลฺลํ สมฺปาปฺนิ ๕

“ริชาร์ด ซีเกอร์”อิติ นามเนน ปากฏฐฐฐ คนฺถกาเรน “อเมริกา-ปเทศ พุทฺธสาสนน”ติ คนฺถ อเมริกา-ปเทศ พุทฺธสาสนนฺตฺส ตีณิ ลกฺขณานิ กถิตานิ:

**ปฐฺมํ. ปรีวตฺติตพุทฺธสาสนํ:** ยํ อญฺญตเรน ปุคฺคเลน อญฺญสฺมา สาสนา ปรีวตฺติตฺวา มานิตํ; อญฺญตโร ปุคฺคโล สยํ พุทฺธสาสนเน ชาตาเปกฺโข หุตฺวา พุทฺธมามโก, “ตฺสฺส ภริยา ตาย วา สามีโก พุทฺธสาสนนิโก อโหสิ, ตสฺมา โส อญฺญตโร อนุโลเมน พุทฺธสาสนนิโก”ติ เอกจฺเจเน วา เหตุนา พุทฺธมามโก อโหสิ ๕

**ทุติยํ. วิเทศคามิพุทฺธสาสนํ:** ยํ อเมริกา-ปเทศํ วิเทศคามิหิ สทุธิ อาคตํ, ภินฺน เทสิยํ วา ๕

**ตติยํ. อาสิอามหาทีปายตฺต-อเมริกา-ปเทศพุทฺธสาสนํ:** ยํ เยสํ ปุคฺคลानํ มาตา พุทฺธสาสนิกา วา อญฺญตฺสํ สาสนานํ อาทียิกา วา, อถวา ปีตา พุทฺธสาสนนิโก วา อโหสิ อญฺญตฺสํ สาสนานํ อาทียิกโก วา, เต อตฺตโน อตฺตโน มาตาปิตูนํ อนุโลเมน พุทฺธสาสนิกา อหฺสุ ๕

“เจเน นัตเตียร์”อิติ จ นามเนน ปากฏฐฐฐ คนฺถกาเรน “อเมริกา-ปเทศ พุทฺธสาสนเน สลฺลลฺกฺเขตพุทฺธตฺถ”ติ นิพนฺธเ อเมริกา-ปเทศ พุทฺธสาสนนฺตฺส ตโย คณา กถิตา:

**ปฐฺมํ. เทสนฺตฺรานิตพุทฺธสาสนํ ฏฺฐมฺพิกพุทฺธสาสนํ วา:** ยํ มชฺฌิมกฺลฺลสฺส ชเนหิ เยภฺยเยเน ยฺโรป-อเมริกา-ปเทศวาสิเกหิ มานิตํ ปุชฺิตํ; เต กมฺมฏฐานนปฺปฏฺธิปตฺติยา ชาตาเปกฺขา อหฺสุ ๕ อปฺปกิจฺจา ปโหนกฺธเนน สมปฺปิตา ปโตถกานิ กิณฺติวฺวา ปฐฺิตวฺวา นานาสนฺติกํ คนฺตวฺวา กมฺมฏฐานเน อนุยฺตฺตา, ฆมฺมกถํ สฺถนึสฺสุ ๕

**ทุติยํ. วิเทศเปสิยพุทฺธสาสนํ:** ยํ อาสิอามหาทีปาทิเกสฺส พุทฺธสาสนมานิตฺสฺส อญฺญตฺสฺ เทสฺส ฆมฺมพฺุเตหิ ปกาสิตํ; อถวา อเมริกา-ปเทศิกา อญฺญํ ปเทศํ คนฺตวฺวา ตตฺถ ชีวิตํ กปฺเปสฺสุ ๕, อตฺตโน อตฺตโน ปฺริมสาสนโต ปรีวตฺติตฺวา พุทฺธสาสนํ มานตฺวา ปุชฺิตวฺวา ตโต ตํ พุทฺธสาสนํ อเมริกาปเทศํ อาเนสฺสุ ๕

**ตติยํ. ปาเถยยพุทฺธสาสนํ:** ยํ อเมริกา-ปเทศํ เทสนฺตฺรสงฺกาคามิหิ สทุธิ อาคตํ ๕

“ชาร์ลส์ เอส.เพอร์บิช”อิตี จ นาเมน ปากฎน คนุถกาเรน “อเมริกา-ปเทส พุทธศาสนสฤษฏ์ลักษณานี”ติ ไปตฤเก ปธานฎตา พุทธศาสนนิกายา กถิตา;

“ฌมานปพพตวิหาโร พุทธสนธิสหมมิกตต์ ไชกังกไก-นนานาเทสีย อเมริกาปเทสสฤษฏ์ พุทธเทวายตนํ ชิไหล-วิหาโร วิปัสสนาย สมากโม จิตตลิลากมมฐฐานสฤษฏ์ เวมชุณํ ชัมพลา-นนานาเทสียญจา”ติ ฯ

สฤษฏ์ลักษณียญจ “ชาร์ลส์ เอส.เพอร์บิช”อิตี คนุถกาเรน อเมริกา-ปเทส ทฤษฎ์เทสิเกหิ มานิตปฐิตํ พุทธศาสนํ น กถิตํ; พุทธปริณิพพานโต ปญญาเย โสฬสตุตตรปญจสตาทิเก ทุตติยสัจจรสสฤษฏ์ ทฤษฎ์วิหาโร “ลอสแอนเจลิส”อิตี นาเมน ปากฎนฐเฐ การาปิโต อโหสิ, ปจจุป ปนุนกาละ ปน ตตฤ ทฤษฎ์วิหาโร สตปุปมาโณ อโหสิ ตโต วา อุตตริ, ทฤษฎ์ภิกขุ จ สหสสปปมาณา อหะสุ □ ตโต วา อุตตริ ฯ

## อเมริกาปเทส พุทธศาสนสฤษฏ์ ไปณตตํ

อเมริกา-ปเทส จ พุทธศาสนสฤษฏ์ ติวริ ไปณตตํ สฤษฏ์เขตพุพ:

**ปฐมํ. ลิงคสฤษฏ์ สาธารณตตํ:** พุทธปริณิพพานโต ปญญาเย อิทํ กมฺปนํ อุปปชฺชิติ, “อิตฺติยา เจว ปุริสสฤษฏ์ จ, สมณสฤษฏ์ เจว คิหิสฤษฏ์ จ, ปกตตตฺตลึงคสฤษฏ์ เจว อปกตตตฺตลึงคสฤษฏ์ จา”ติ อิมะสํ เวมตตํ วิทฺธิสิตฺ □ วายมิ ฯ อิมสฤษฏ์ จ กมฺปนสฤษฏ์ อຍ္ နိယမိ โหติ “สพฺပေ ပုဂ္ဂလာ อူပတပฺပယုชน ကာပိ ဟုဒ္သာ ဗိက္ခုနာဝံ အာကမိတု □ สมတဏ္ဍာ အဟေဇ္ဇ”ติ ฯ

**ทุตติยํ. สมากมานุญญชน:** พุทธปริณิพพานโต ปญญาเย ตฺยตฺตตรปญจสตาทิเก ทุตติยสัจจรสสฤษฏ์ อิทํ กมฺปนํ อุปปชฺชิติ, ทฺวิธา วิภชิตพุพ;

ปฐม-ทุตติยํ. ยะ ชนา อิทฺธานุภาเวสฺ สทฺธาธิกา โหนฺติ, เต อตฺတทานံ ภาเวตฺวา คุณวิเสสံ อูปฺปาเทตฺวา พหุชนหิตาย พหุชนສຸຂາຍ សក្កຍតំ សម္မเทវ ปວຕုເຕນฺတိ, อิทํ วุຈฺຈติ “ສມາຄມານຸຍຸຍ໌ນິກໍ ສຕິປຼູສູນຳນໍ ໂຫຕີ”ติ ฯ

ทุตติย-ทุตติยํ. ยะ ชนา “ทิสฺวาน กວນນຸ”ติ กิริยาຍ อານຸภาเว สทฺธาธิกา โหนฺติ, เต อຸຊຸກໍ พหุชนหิตาย พหุชนສຸຂາຍ ໂລການຸກມປາຍ ເວຍຸຍາວຈຸຈໍ ກໂຣນຕິ, อิทํ ວຸຈຈຕິ “ອນຸຍຸຍ໌ນຳນໍ ສມາຄມູສູນຳນໍ ໂຫຕີ”ติ ฯ

**ตติยํ. อชุตต-พหิตุทธสากัจฉา, นานาพุทธศาสนํ วา:** อิทํ กัมปนํ สาธารณญ  
ฐานเ ปากฏํ โหติ, วุตตํ เหนํ พุทธทาสภิกขุณา “นานาสาสนิกานํ อญญมญญํ อวโพชนนุ”ติ, อิทเมว  
“ติท นัทธัน”อิติ นามเณ ปากฏเณ มหาเถเรณ วุตตํ “เอกํสํ มา ปฏิมานุชกา, เอกํสํ มา วา อตฺตโน  
อตฺตโน เยสํ เกสํ สันติกานํ ธมฺมํ อาทียนฺตี”ติ ฯ

อเมริกา-ปะเทส ๑ พุทธศาสนายตฺตํ ปธานวจนํ สลฺลกเขตพุํ ฯ

“ชาร์ลส์ เอส.เพรPIX”อิติ นามเณ ปากฏเณ คนฺถกาเรณ “มหาซุติกํ วากุຍ:   
อเมริกา-ปะเทส พุทธศาสนสฺส ปฏิปตฺติ เจว อนฺุสิกฺขา จา”ติ นามเณ วิสฺสุเต คนฺถ กิณฺุจิ ปธานวจนํ  
กถิตํ:

อเมริกา-ปะเทส ๑ ปมาณโต นานาเทสิยชาลกิจฺเจ ชาลปติฏฐาฐานสฺส นวสฺสฺสํ  
เจว ปณฺุทสสฺสฺสํ ๑ สตสฺสฺสํ ๑ อหฺสฺ, ตตฺถ อตฺถิ ปจฺจุปฺปนฺนกาเล ชนํ จิตฺตานํคตํ  
พุทฺธ ศาสนสฺส นววิธานสมฺปยุตฺตํ ปธานวจนํ;

“**ไซเบอ์สงฺโฆ**”ติ ปมาณกรณยนฺเต สงฺโฆ; สวากสงฺโฆ นานาเทสิยชาลกิจฺเจ  
อญฺญมญฺเญหิ สทฺธิ สมฺพนฺธํ กโรติ ฯ อิมินา ๑ ปกาเรณ สงฺฆกมฺมํ นานาเทสิยชาลกิจฺเจสฺส ทฺวาเรณ  
ปวตฺติตํ, ธมฺมสากัจฉา ยงฺกิณฺุจิ วา สมฺพนฺธนกิจฺจํ อโหสิเยว ฯ เตน “สงฺฆสฺส ปตฺตกถฺลนุ”ติ อตฺถิ  
อุโปสธาคาเร สมฺมุขีภาวํ อาคเต จตฺตาริ อุตฺตริ วา ภิกฺขุ น สนฺธาย วุตฺโต ฯ อิจฺฉิตพุํ อิทํ คณฺเ  
กรรมตฺตํ “โหติ นานาเทสิยชาลกิจฺจํ สนฺเทสสมฺโห วา เอกปฏฺิณฺุญ”ติ, อิทํ “สงฺโฆ”ติ วุจฺจติ ฯ  
ตโต ปรํ อตฺถิ สทิสตฺถานิ อญฺญานิ วจนานิ “นิสฺสทฺทสงฺโฆ, ตจฺจตฺตสทิสสงฺโฆ”ติ ฯ

อนาคเต หิ อุปสมฺปทา ยถาวุตฺตปฺปกาเรณ “**ไซเบอ์สงฺโฆ**”ติ วิชานเณ กตา ภเวยฺ,   
เอตฺถ ๑ อชฺฐกาสิยา อุปสมฺปทา นิทฺธสนํ ฯ พุทฺธสฺส กิร ธรรมานกกาเล อชฺฐกาสี ภิกฺขุณฺีสงฺฆสฺส  
สนฺติเก อุปสมฺปทํ ลภิ, ตโต สา ภิกฺขุสงฺฆสฺส สนฺติเก อุปสมฺปทํ ยาจิตฺ คนฺตุกามา อโหสิ ฯ สา  
“อนฺุตรามคฺเค ฐตฺตา อาคมีสุ”ติ สุตฺวา ภิกฺขุสงฺฆสฺส สนฺติกํ คมิตฺ อสมตฺถา หุตฺวา  
สวาทฺธิยํ วิหรนฺตสฺส ภควโต ศาสนํ เปเสสิ ฯ ภควตา ตสฺสา พฺุเตน อุปสมฺปทา อนฺุญฺญาตา ฯ

กถํ ? เอกา ภิกฺขุณฺี สวาทฺธิยํ วสนฺตี อชฺฐกาสิยา นิโยชิตปฺคฺคลา หุตฺวา ภิกฺขุสงฺฆํ  
อุปสงฺกมิ, อุปสงฺกमितฺวา ๑ ปน ตสฺสา สยํ อาคมิตฺ อสมตฺถภาวํ ญฺาเปสิ, “ภนฺเต อนฺุกมฺปาย  
อชฺฐกาสี ญตฺติจตฺตถกมฺเมณ อุปสมฺปทาเทสิ”ติ อาห ฯ อิทํ พฺุเตน อุปสมฺปทา ฯ

ปัจจุปันนกาลเ ปน พุเตน อุปสมปทา, สเจ อุปชฎาโย อญญตถ วสตี, อุปสมปทา  
เปกฺโข ปน อญญตถ วสตี, ปวตเตตพพา, อิทํ อจิรกาลสฺส อุปปชฺชเยย ๕

อถาปรณฺจ ปธานวณฺเ ญาตพฺพํ “คหฺมฺมฺสฺสฺส”ติ; อเมริกา-ปเทสิกา อตฺตโน อตฺตโน  
ปฺริมสาสนโต ปริวตฺติตฺวา พุทฺธสาสนํ อาทียิตฺวา อเมริกา-สมาคเม “สฺส”ติ ทิฏฺฐิ ปกาเสสุ,   
ตตฺถ จ “สฺส”ติ อตฺถ “คหฺมฺมฺสฺส”ติ สนฺธาย วุตฺโต ๕ กสมฺมา ? กทาจิ อเมริกา-ปเทสิกา เยหิ เกหิ  
จิ อนิฏฺฐิตปฺปกาเรน ปริวตฺติตํ “สฺส”ติ วจนฺตสฺส สํวณฺณํ สฺสณฺติวรา มิจฺฉา วิชานีสุ ๕ ก็ ? เย เกจิ  
พุทฺธสาสนปฺปกาสกกา “คโณ ‘สฺส’เมติ วุจฺจตี”ติ วจนมตฺตํ กถํสุ ๕ เกจิ อเมริกา-ปเทสิกา “พหุ  
ชนานํ สมากโมเยว ‘สฺส’เมติ วุจฺจตี”ติ มิจฺฉา วิชานีสุ ๕

อปปริ เหตุ สลฺลภฺเขตพฺพํ ๕ เย อเมริกา-ปเทสิกา “คหฺมฺมฺสฺส”ติ ทิฏฺฐิ ปกาเสสุ,   
เต อาทิจฺจปฺปเทสนิยมํ ฌานนิกายํ อาทียิตฺวา “เอกจฺจจณํ ฌานนิกายสฺส ภิกฺขุณฺํ ปุตฺตภริยาโย  
อหฺเสนุ”ติ สฺสณฺติวรา “ฌานนิกายสฺส สฺสขสฺส อมฺเหหิ อวิปริตํ ฌนพลาทูปมาณนุ”ติ จินฺตยีสฺสุ ๕

ยถา วุตฺตทิฏฺฐิกา จ เอกจฺเจ อเมริกา-ปเทสิกา “อาทิจฺจปฺปเทเส ฌานนิกายเ จินฺปฺป  
เทสโต อาคโต, จินฺปฺปเทเส จ ฌานนิกายเ ชมฺพทูปโต อาคโต, ชมฺพทูปเ ฌานนิกายสฺส สฺส  
อนาคาริกิเยว อหฺสิ, น ตสฺส ปุตฺตภริยาโย อหฺสุ, ปฐมกาลเ อาทิจฺจปฺปเทเส ฌานนิกายสฺส  
ภิกฺขุปี น วิวหีสฺสุ, ปมาณโต ปน พุทฺธปรีนิพฺพานโต ปญฺญาเย เอกาทสฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
รสหฺสเส อาทิจฺจปฺปเทสฺส ปาโล ฌานนิกายสฺส ภิกฺขุ อนฺโตวิหาเร วสนํ นิวาเรสุ, เต จ  
คิหิชีวํ ชีวิตํ กปฺปาเปสนุ”ติ สฺสุมํ อวิชานนฺตา เอวํ อจินฺตยีสฺสุ ๕

## ปัจจุปันนสมเย พุทฺธสาสนสฺส สไต

อิมสฺมิณฺจ ปน โลเก ปมาณโต เอกุณวีสฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
ยฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
สฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต  
๕ อิมสฺสุ จ พุทฺธสาสนิกานํ คณนา  
ทสมตฺเตสฺสเยว ปเทเสสุ ปากฺกฺวา โหติ, น จินฺปฺปเทเส พุทฺธสาสนิกานํ คณนา ปากฺกฺวา โหติ (สจฺจ  
ภาเวน ปมาณโต จินฺปฺปเทเส พุทฺธสาสนิกา สตปฺปมาณา โหนฺติ) ๕

อิมสฺสุ จ นานาปเทเสสุ พุทฺธสาสนิกานํ คณนา อนุกฺกเมน (ชาลปติฏฺฐาฐาเน ยถา  
ภูตา) ปากฺกฺวา โหติ:

| อนุกรม | ปเทโส                  | ปมาณโต ปชาย คณนา                                                                           | สทภาควเสน<br>พทุธศาสนิกาน<br>คณนา |
|--------|------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------|
| ปฐม    | ทยุยปปเทโส             | เอกปณญาสตุตตรสตุตสตาธิกสตุต-<br>สทสสาธิกนทสทสทสสาธิกาสตุตลขานิ<br>เจว เอกสฏฐีทสสทสทสทานิ จ | ปณจนวุติ                          |
| ทุติย  | กมพูชาปเทโส            | เอกตุตตรปณจสตาธิกสทสสาธิก<br>นทสทสทสสาธิกจตุลขานิ เจว<br>เทวทสลขานิ จ                      | ปณจนวุติ                          |
| ตติย   | “ไต้หวัน”อิติ ปเทโส    | เอกสฏฐยตุตตรจตุสตาธิกสตุตทสทส<br>สาธิกติลขานิ เจว เตวีสตีทสลขานิ จ                         | ตินวุติ                           |
| จตุตถ  | มรมมปปเทโส             | อฏฐสตุตตยตุตตรจตุสตาธิกจตุสทสสาธิก<br>นทสทสทสสาธิกนวลขานิ เจว<br>เอกจตุตาพีสทสลขานิ จ      | เอภูนวุติ                         |
| ปณจม   | อาทิจจปปเทโส           | เทวสฏฐยตุตตรจตุสตาธิกสทสสาธิก-<br>สตุตทสทสทสสาธิกสตุตลขานิ เจว<br>จวีสตุตตรสททสลขานิ จ     | จตุอสีติ                          |
| ฉฏฐ    | “ลาว”อิติ ปเทโส        | สตุตสฏฐยตุตตรนทสตาธิกปณจ-<br>สทสสาธิกติทสทสทสสาธิกนวลขานิ<br>เจว ปณจทสลขานิ จ              | สฏฐี                              |
| สตุตม  | “เกาหลีใต้”อิติ ปเทโส  | สตุตตยตุตตรตีสตาธิกจตุสทสสาธิก-<br>นวลขานิ เจว สตุตจตุตาพีสทสลขานิ จ                       | สตุตจตุตาพีส                      |
| อฏฐม   | “เนปาล”อิติ ปเทโส      | เตสฏฐยตุตตรจตุสตาธิกจตุ-<br>สทสสาธิกอฏฐทสทสทสสาธิกเทวลขานิ<br>เจว ปณจวีสทสลขานิ จ          | อฏฐ                               |
| นวม    | “แอฟริกาใต้”อิติ ปเทโส | สตุตตนวุตยตุตตรจตุสทสสาธิกอฏฐ-<br>ทสทสทสสาธิกปณจลขานิ เจว ปณจ-                             | เทว                               |

|      |                         |                                                                                                             |      |
|------|-------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
|      |                         | จตุตทาพีสทสลกฺขานิ จ                                                                                        |      |
| ทสมํ | “อินโดนีเซีย”อิตี ปเทโส | สตุตตฺยตฺตฺรอฏฺฐสตฺธาภิสสตฺต-<br>สหสฺสาภิธิตฺตสหสฺสาภิธิตฺตทสลกฺขานิ เจว<br>อฏฺฐวิสตฺตฺรทฺวิสตฺตทสลกฺขานิ จ | เอกํ |

อิมสมิณฺจ โลกเก นานาสาสนิกเกหิ สทฺธิํ สํสนฺทนฺวเสน ปมาณโต พุทฺธสาสนิกานํ  
ปญฺญาสทสลกฺขานิ เจว ติสตทสลกฺขานิ จ อเหตุ□; อิทํ คณนฺวเสน อนุกฺกมวเสน วา ปญฺจํ  
อโหสิ ๑

ปมาณโต ปน คริสต-สาสนิกานํ ทฺวิสหสฺสทสลกฺขานิ อเหตุ□; อิทํ คณนฺวเสน อนุกฺก  
กมวเสน วา ปฐมํ อโหสิ ๑

ปมาณโต อิสลาม-สาสนิกานํ ทฺวิสตทสลกฺขานิ เจว สหสฺสทสลกฺขานิ จ อเหตุ□;  
อิทํ คณนฺวเสน อนุกฺกมวเสน วา ทฺติยํ อโหสิ ๑

ปมาณโต ฮินฺดู-สาสนิกานํ นวสตทสลกฺขานิ อเหตุ□; อิทํ คณนฺวเสน อนุกฺกมวเสน  
วา ตติยํ อโหสิ ๑

ปมาณโต นวกสาสนิกานํ นวสตทสลกฺขานิ อเหตุ□; อิทํ คณนฺวเสน อนุกฺกมวเสน  
วา จตุตฺถํ อโหสิ ๑

พุทฺธสาสนิกेषุ หิ อิทํ เอเกกสฺส นิกายสฺส อนุกาเมนนํ คณนา โหติ; ปมาณโต เถร  
วาทานุกาเมนนํ ตีสทสลกฺขานิ เจว สตทสลกฺขานิ จ อเหตุ□, มหายานานุกาเมนนํ ปญฺจนวฺติทสลกฺขานิ  
เจว สตทสลกฺขานิ จ, วชิรยานานุกาเมนนํ ปญฺจวิสตฺติทสลกฺขานิ อเหตุ□ ๑

## พุทฺธอาณานิคมตํ, สหสมเย พุทฺธสาสนเน นวกโปณตตํ

ปจฺจุปฺปนฺนสมเย ปน ปจฺจุปฺปนฺนสนฺนิเวสสฺส อณฺฐปํ พุทฺธสาสนํ สํวณฺณิตฺตฺยเจว  
ตฺถจ นวกฏฺฐาเน ปติฏฺฐาเปตฺตฺว วายาโม อโหสิ ๑ คุณโทสนิรฺรูปการานญฺจ ปุจฺฉา อโหสิ “กั  
พุทฺธสาสนสฺส วิภิกฺกณฺณสิขรํ, กั อมฺเหหิ ชนํ ชีวิตกปฺปสฺส อนฺโตคตํ กาดุ□ สกฺกา”ติ ๑ ตสฺมา  
นานาโกฏฺฐิ ลกฺขิตา อโหสิ ๑ “ไฮนซ์ เบเชิร์ต”อิตี นาเมเน ปากฏฺฐเน ปณฺทิตาจริเยเน “พุทฺธ

อาณานิคมต์: ปจจุปปนุสนนิเวโส เจว ปจจุปปนุโปณตตญจา”ติ นิพนฺธ พุทฺธานิ มโนคตานิ วตฺถุ  
นิ กถิตานิ, อิทํ นิทสฺสนํ:

### **ปฐฺม. พุทฺธสํสนํ วิชฺชาณุคตํ**

ปจจุปปนุสนมเย หิ พุทฺธสุตา กาลามสุตฺตวิจยํ กาคฺ□ มนสิโกโรนฺติ ๕ กาลาม  
สุตฺตสฺส ปน อตฺถโถ จิตฺตานุกฺโขโต โหติ ๕ ก็ “มา”ติ วจนฺตสฺส อธิปฺปาโย ๕ ฌมฺมานุฌมฺมปฏิปตฺติยา จ  
ปรโตโฆโส อธิปฺเปโต โหติ อิจฺฉิตฺตพฺพ, อญฺญเอหิ ปุคฺคเลหิ เทสิตตมฺเมสฺส สทฺธา อิจฺฉิตฺตพฺพา, อสทฺธาย  
สนฺเต กถํ ฌมฺมานุฌมฺมปฏิปตฺติ อูปฺปชฺชเยย ๕ กาลามสุตฺเต “มา”ติ อตฺถโถ วิชฺชาณุคฺโขโต อโหสิ; ยสฺมี  
กิสฺมิญฺจ สทฺธาย ปฺรโต ปุคฺคโล สยํ สจฺจํ ปสฺสสิตฺต□ ฌมฺมสิ วายเมสิ, อตฺตปฺปจฺจกฺขํ ปสฺสสิตฺตวาน ตตฺถ  
ตตฺถ สทฺธํ ปตฺติฐฺฐาเปสฺสติ; อิทํ วิชฺชาณุคตํ ๕

“อิทฺถญฺจิทฺถญฺจ วิธานํ โคตเมณ วิมฺสิตนฺ”ติ ปกาสิตฺต□ วา โมกฺขํ สมฺปาปฺนิตฺต□  
วา อธิปฺปาเยน สิทฺตตฺถสฺส โคตมสฺส ฉสฺวจฺจเร ฌมฺมานุโยคสฺส ภาวนํ อมนสิกาตพฺพํ อโหสิ, อิทมฺปน  
ญฺาตพฺพํ “เอตํ วิชฺชาณุคตํ อูปฺปกรฺขนนฺ”ติ ๕

### **ทุติยํ. ทิฏฺฐิคตตายตตนิสฺสนนฺโต พหุลตรํ ปจฺจกฺขนิสฺสนนํ สลฺขานาปนํ**

มนุสฺसानญฺจ นาม สมิตฺติยํ ตจฺจกถาวตฺถุ วุตฺตนฺโต วา ทิฏฺฐิคตโต มุขฺยํ โหติ ๕  
ทิฏฺฐิคตํ ชีวิตกปฺปนํ ปฏิปตฺติยา อปฺปิตถาวํ วา อนปฺปิตถาวํ วา นิสฺสาย “กุสฺสนนฺ”ติ วา “อกุสฺสนนฺ”ติ  
วา วุจฺจติ ๕ กุสฺสลาโว จ เอวํ ญฺาตพฺพ; สุกฺกํ, สุขกฺกํ, อตฺถหิตํ, ปริสฺสุทฺธํ, สพฺพาสฺสวาทกโรโต พหุลตรํ  
สพฺพาสฺสวาทกโร, อวิริยารมฺภโสตกโรโต พหุลตรํ วิริยารมฺภโสตกโร ๕

“เอกํ ลทฺธํ, อปฺรํ นฺนฺฐนฺ”ติ สทฺจาโร พุทฺธสํสนิกสมิตฺติยํ สุวิสฺสุทฺธํ ปากโฏ อโหสิ ๕  
อาชีวเสณ พุทฺธสํสนิกานํ นานปฺปภาโท โหติ; เอกจฺจนํ อาชีโว สุจฺริโต เจว โหติ ยุตฺติกตมฺโม  
จ, เอกจฺจนํ สุจฺริโต, น ปน ยุตฺติกตมฺโม ๕ ปญฺจสึลยาจนกถาย “วิสฺสุ□ วิสฺสนนฺ”ติ วจนํ อโหสิ,  
“วิสฺสุ□ วิสฺสนนฺ”ติ ปาฏิเยกํ ปาฏิเยกํ; ปุคฺคโล ปาฏิเยกํ เอกํ เอกํ สึลสิทฺธาปทํ รกฺขิตฺต□ สกฺโก  
ติ, ยสฺมี กิสฺมิญฺจ อติกฺกมิตฺเต ตํ ตํ ภินฺนํ นาม โหติ ๕ ปาลิคนฺถสมฺมุเห “น ตมฺหากํ โทโส, น มยฺหํ  
โทโส, วฏฺฐสฺสเสว โทโส”ติ วากฺยํ ปจฺจเวกฺขิตพฺพํ, เอตํ “ยงฺกิญฺจ กมฺมํ อกุสฺสลมฺปิ หุตฺวา น เกณฺจ ปริ  
หริตฺต□ สกฺกา, กตฺถจฺจิ ฌมฺโม รกฺขิตฺโต นาม โหติ, วินโย ปน น รกฺขิตฺโต, กตฺถจฺจิ วินโย รกฺขิตฺโต นาม, ฌมฺโม  
ปน น รกฺขิตฺโต; อิทํ มนุสฺสสมิตฺติยํ ตจฺจกถาวตฺถุ ๕

## ตติยัม. สماعيلานุคหานุญูชิตญเฉว

### สมสมโภคปชาปุเรจาริกญจ พุทธศาสน

อิทมฺปน กมฺปนํ สทุหมมปฺวตฺตนาถ ภิภฺชุนํ ปฐมคณสฺส เปสเน “จรธ ภิภฺชเว จาริกํ, พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลกานุกมฺปาย อตฺถาย หิตาย สุขาย เทวมนุสฺसानนุ”ติอาทิ ภควตา ปกาสิตํ ปทตฺถนิสฺสิตํ อนฺนรฺกฺขิตฺตํ อฺปฺปาทิตํ อโหสิ ๕

ทญฺยปฺปเทสสฺส ปน ชนปทรมฺมฺญฺสฺส อนฺนโตวิหาเร พหุ ทารกปาสฺสาลา ปติฏฺฐาปิตา ๕  
อตุถิ พหฺนํ อญฺญานํ สماعيلานุคฺคหฺนํ, อิทํ นิทฺสฺสนํ; บางไส้ไก่-วิหารสฺส โย ภิภฺช “สมฺมํ จินฺต  
โสมสโก”ติ นามเน ปากโงฺ ใหติ, ตปฺปมฺชา ฌมฺมํทีปคณมฺลปติฏฺฐา, สวณแก้ว-วิหารสฺส “พระ  
ราชธรรมนิเทศ-พยอม กลฺยาณ”ติ นามเน ปากฏสฺส ภิภฺชุนํ คณ ๕

พุทฺธศาสนเน อาจารวิธิ จตุวิธา ภเวยฺย; วินย-อาจารวิธิ สีส-อาจารวิธิ ปรีทิตกาม-  
อาจารวิธิ สماعيلานุคฺคห-อาจารวิธิ จ ๕ เตสฺส จ จตฺตฺถิ พหฺมํ พหุชนหิตาย พหุชนสุขาย โลก  
านุกมฺปาย สมฺปวตฺตโก อโหสิ ๕

พุทฺธปรีนิพฺพานโต ปญฺญาย เอกฺกนปญฺญาสฺสจฺจตฺตตฺตาทิเก ทุตฺติยสํวจฺจรสฺสสฺส  
“มหาตมะ คานธี”อิตฺติ นามเน ปากญฺน ชมฺพฺทีปวาสิเน ปรีเสน “สจฺจจานุคฺคโห อสฺสโม”ติ นามเน  
วิสฺสุตํ นานาปเทสวาสิเน นานาสาสนิกานํ สไมสฺสรณญฺญานํ ปติฏฺฐาเปสิ ๕ ตสฺส ฌมฺโม ใหติ “สจฺจํ  
อนฺนคฺคโห, วิหีสํ ปฏฺวิโร, แอฟริกาใต้-ปเทส ปฏฺวิสนฺดานํ ชมฺพฺทีปวาสิเน สมลภิตพฺพสฺส ปฏฺ  
ลาโก”ติ ๕

พุทฺธปรีนิพฺพานโต ปญฺญาย เอกฺกนสจฺจจตฺตตฺตตฺตาทิเก ทุตฺติยสํวจฺจรสฺสสฺส “พิมราว  
อัมเบดการ์”อิตฺติ นามเน ปากโงฺ ปรีโส ปณฺทิตฺโต หุตฺวา ชมฺพฺทีปวาสิ ยถาสจฺจติ ยถาพลํ อญฺญมญฺญ  
สงฺคหานุคฺคหาย นิจฺจวณฺณเกหิ สทฺธิ กมฺมํ อกาสิ, อถ ชมฺพฺทีปสฺส นาคปุเร นิจฺจวณฺณิกานํ จตฺ  
ตสสสฺสสฺส ปรีมสาสนโต ปรีวตฺติตฺตวา พุทฺธศาสนํ อาทียีสฺ ๕

พุทฺธปรีนิพฺพานโต ปญฺญาย เอกฺกตฺตรปญฺจสจฺจตฺตาทิเก ทุตฺติยสํวจฺจรสฺสสฺส “อหังคมเน  
ทุดอร์ อริยรตฺน”อิตฺติ นามเน ปากโงฺ ลงฺกาทีปวาสิ ปรีโส ลงฺกาทีปวาสิเน ทคฺคตฺตํ สงฺคหานุคฺคหาย  
สจฺจอตุถิการํ อฺปฺปาเทตฺตํ “สพฺโพทฺทสมทฺทานกมฺปนนุ”ติ นามเน วิสฺสุตํ คณํ ปติฏฺฐาเปสิ ๕ “สพฺโพทฺท-

สรโวทัย”อิติ หิ นาม “มหาตมะ คานธี”ติ ปุริเสน กตัม, เตเนว “อันทุติสลาสท-unto this last”อิติ  
 คนุโก ปุริมภาสโต ปวิรวตติตฺวา คุชราติภาสํ อาโรเปตฺวา “สพฺโพทยนฺ”ติ นวนาเมเน ปกาสิโต ฯ

“ติท นัท ฮัน”อิติ นามเน ปากโก เวียดนาม-ปเทศวาสี ภิกขุ สมาคมานุญญชนิกั  
 ววณฺฐํ ปติฏฐาเปสิ, อปรภาเค อตฺตโน ปเทศโต วิปฺปวาสิตอ พุทฺธปรินิพฺพานโต ปฏฺฐาย ทฺวาท  
 สุตฺตรปญฺจสตาธิเก ทฺติยสํวจฺจรสหสฺเส ฝรั่งเศส-ปเทศสฺส ทกฺขิณปสฺเส พทฺธคาเม ปชานุคฺคหาย  
 ววณฺฐํ ปติฏฐาเปสิ ฯ เย เวียดนาม-ปเทศวาสีโน อตฺตโน อตฺตโน ปเทศโต วิเทศคามิโน นุตฺวา  
 อญฺญे จ โลกสนฺนิวาสิโน กายปสฺสทฺธิญฺเจว จิตฺตปสฺสทฺธิญฺจ ลภิตฺุ อิจฺจนฺติ, สพฺเพปิ เต พทฺธ  
 คามํเยว อาคฺจนฺติ ฯ อยํ คาโม สุขสฺส สโมสฺรณณฺฐานํ อโหสิ ฯ

พุทฺธปรินิพฺพานโต ปฏฺฐาย ตีสุตฺตรปญฺจสตาธิเก ทฺติยสํวจฺจรสหสฺเส “ศันสนีเย  
 เสถียรสฺส”อิติ นามเน วิสฺสุตฺตา ทฺยฺยเทสิกา อนาคาริกา อิตฺถิ “เสถียรรวมสฺถาน”อิติ ญมฺมุญฺยานํ  
 การาเปสิ ฯ ตตฺถ ตาย “สพฺเพสํ ชนानํ ลิกฺขา ญมฺมานุญมฺมปฺฏิปตฺติ ทกฺขิตานํ วินนฺทนนฺ”ติอาทีนิ  
 สมาคมานุคฺคหนานิ การापิตานิ ฯ

#### จตุตถ. สมานตตสฺส ญายสตุถิ,

#### พุทฺธสาสนิกอ อิตฺถิภาวยุตฺตนิยโม

พุทฺธสฺส ปน ธรรมานกกาเล โฬธิมฺเฬ ปฏฺฐิตพุทฺธิตโต ปฏฺฐาย ปญฺจมวสฺเส อิตฺถิภาว  
 ยุตฺตนิยมสฺส กมฺปนํ อฺปฺปนฺนํ อโหสิ ฯ มหาปชาปติปฺปมฺหา ปญฺจสตอิตฺถิโย อฺปฺสมฺปาทนมฺปิ  
 วิสาขาทิเน อฺปาสิกานํ ปาณฺณกฺกกิจจกรณมฺปิ เขมาย เจว อฺปลวณฺณาย จ ภิกฺขุเนเน ทกฺขิณวามคฺค  
 สาวิกาวณฺฐาเน เวญฺยาวจฺจกรณมฺปิ; อิทเมตฺถ นิสฺสนํ ฯ

ยสฺมา หิ “ภิกฺขุ ภิกฺขุเน อฺปาสโก อฺปาสิกา จา”ติ จตฺตารอ ปริสา พุทฺธสาสนสฺส  
 ปธานนฺคา อเหตุ, ตสฺมา พุทฺเธเน อิตฺถิเน อฺปฺสมฺปาทา อธิปฺเปตา ฯ ये ปน อิตฺถิภาวยุตฺตนิยมิ  
 กา พุทฺเธเน อิมานิ กถิตานิ วจนานิ สฺถนีสฺ:

“อลํ โคตมิ, มา เต รุจฺจิ มาตฺฐคามสฺส ตถาคตปฺปเวทิตเต ญมฺมวินเย อคารสฺมา  
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชา”ติ เจว

“สเจ ปนानนฺท นาลภิสฺส มาตฺฐคาโม ตถาคตปฺปเวทิตเต ญมฺมวินเย อคารสฺมา  
 อนคาริยํ ปพฺพชฺชํ, จิรณฺฐิติกํ อานนฺท พุทฺธมฺจริยํ อภวิสฺส, วสฺสสสฺส สทฺธมฺโม ติฏฺฐเยย, ยโต จ โข

อานนท มาตุคาม ตถาคตปเวทิตะ ฌมมวินเย อคารสุมะ อนคาริยัม ปพพชิตโต, นทานิ อานนท  
พหุหมจริยัม จิรฐฐิติกัม ภวิสฺสตี, ปญฺเจทานิ อานนท วสฺสสตานิ สทฺธมฺโม สฺฐสฺสตี”ติ จ

“เสยฺยถาปี อานนท ยานิ กานิจิ กุลานิ พหุอิติกกานิ อปฺปปริสฺสทานิ, ตานิ  
สุปฺปธัสฺสยานิ โหนฺติ โจเรหิ กุมฺภกนฺเทหิ เจว เสยฺยถาปี สมฺปนฺเน สาลิกฺขเตตฺเต สุตฺตญฺญิกานา นาม โรค  
ชาติ นิปตฺติ, เอวํ ตํ สาลิกฺขเตตฺตํ น จิรฐฐิติกัม โหติ จ, เสยฺยถาปี สมฺปนฺเน อุกฺกขฺเขตฺเตตฺเต มณฺเฑญฺญิกานา  
นาม โรคชาติ นิปตฺติ, เอวํ ตํ อุกฺกขฺเขตฺตํ น จิรฐฐิติกัม โหติ จ, เอวเมว โข อานนท ยสฺมี ฌมมวินเย  
ลภติ มาตุคาม อคารสุมะ อนคาริยัม ปพพชฺช, น ตํ พหุหมจริยัม จิรฐฐิติกัม โหติ”ติ จ

ยถาธุตตปฺปการานิ กถิตานิ วากฺยานิ สุตฺวาน อโยนิโสมนสิกริตฺวา เต “พฺพุเรน  
อุปสมฺปทายุตฺตํ ลภิตพฺพํ ปฏฺิเสธิตํ, อิตฺถิภาวยฺุตตนิยมสฺส ปฏฺิปกฺโข โหตี”ติ มิจฺฉา พฺพุณฺณติ ฯ  
ภควตา หิ สมฺพหุลานํ การณานํ วเสน อิมานิ วจนานิ กถิตานิ, ตสฺมา อิจฺฉิตพฺพา อิมํ  
พฺพุทฺทวจนานํ อติเรกสํวณฺณนา ฯ อิตฺถิ ปรี “คณฺฐฐพฺพุทฺทสฺส, ลิงฺคสมานตฺตปฺเรจาริกํ พฺพุทฺทสฺส,  
พฺพุทฺทสฺส นานุกตํ ปชาปภฺตฺตุน”ติ อญฺญานิ กมฺปนฺนํ อิตฺถิ อนฺโตกตานิ ฯ

### ปญฺจม. หริตฺ(นึล) พฺพุทฺทสฺสณิกํ กมฺปนํ

“หริตฺน”ติ รุกฺขปพฺพตฺตนาทิกเก สมฺปญฺณณปริปฺญญเณ ปริกฺขาเร สนฺธาย วุตฺตํ ฯ  
ปจฺจุปฺปนฺนสมเย จ หริตฺพฺพุทฺทสฺสณสฺส กมฺปนํ สมฺพหุลานํ ชนํ มโนคตํ โหติ ฯ สิทฺธตฺถิ นาม  
ราชกุมาริ ลุมฺพินีวเน มาตุกฺกฺชิตโต ชายิ, มหาภินิกฺขมนํ นิกฺขมนกาเล เส โพธิมฺลเ รณณียเ อรณฺญ  
ปริวาริตเ อรุเวลาเสนานิคมเ ฌมฺมานุโยคํ อนฺยุญฺชิตฺวา จวสฺसानมฺจฺเยน สมฺมาสมฺโพธิ อภิสฺม  
พฺพุณฺณิ, ปญฺจจตฺตาฬีสวสฺसानมฺจฺเยน ทฺวินฺนํ สาลานํ อนฺตเร ปรีนิพฺพายิ ฯ อมฺเหหิ ทิฏฺฐิ; อิม  
วุตฺตนา รุกฺขปพฺพตฺตนาทิสมฺปยุตฺเตสฺส อรณฺญปริกฺขาเรสฺส อุปฺปนฺนา อเหตุ □ ฯ พฺพุทฺทสฺสเน จ  
หริตกมฺปนํ เอวํ ภควตา ปญฺญตฺเตสฺส เสขียสิกฺขาปเทสฺส ทฺฐพฺพ:

“น หริเต อคฺคิลาเนน อุกฺจโร วา ปสฺสาโว วา เขฬิ วา กาทพฺโพ ฯ โย อนาทรียํ ปฏฺิจจ  
หริเต อคฺคิลาเนน อุกฺจโร วา ปสฺสาวํ วา เขฬิ วา กโรติ อาปตฺติ ทฺถกฺกสฺสา”ติ ฯ

“น อุกฺเก อคฺคิลาเนน อุกฺจโร วา ปสฺสาโว วา เขฬิ วา กาทพฺโพ ฯ โย อนาทรียํ  
ปฏฺิจจ อุกฺเก อคฺคิลาเนน อุกฺจโร วา ปสฺสาวํ วา เขฬิ วา กโรติ อาปตฺติ ทฺถกฺกสฺสา”ติ ฯ

อถาปรี ชาตเก สฺภาสิตวจนํ ทฺฐพฺพ:

“ยสฺส รุกฺขสฺส สาขา                      นิสีเทยฺย สเยยฺย วา  
 น ตสฺส สาขํ ภณฺเชยฺย                    มิตฺตทพฺพโก หิ ปาปโก”ติ ฯ

### ฉฐ. สมถกมฺมฐานสฺส ปุณฺรชฺชิวํ กรณํ

วิปัสสนากมฺมฐานํ กิเลसानํ วิปฺปหาณาย ปวตฺตติ, สมถกมฺมฐานํ ปน เทวสิกํ  
 ชีวิตกปฺปเน สมฺมาอาชีวํ กาคฺคฺ สพฺพตฺถกมฺมฐานํ โหติ ฯ สพฺเพสุ กิจฺเจสุ ตํ อิจฺฉิตพฺพํ ฯ สมโณ  
 เจว วิปัสสนา จ เอกกฺขณฺ เยคฺหิ สมสมํ ภาวตฺตพฺพา ฯ กิ ? น สพฺเพ นิพฺพานํ สมฺปาप्ณฺติ, ปริ  
 ปุณฺณินฺทริยา อเหสุ, อุปนิสฺสยสมฺปฺนฺนา; เอกจฺจนํ ปุตฺตธิตโร สามิโก ภริยา อญฺเญ วา ญฺาตกา  
 ภारा โหนฺติ ฯ

อถวา เย อสมฺปุณฺณูปนิสฺสยา หุตฺวา ทิฏฐธมฺมิกสฺส อิจฺฉนฺติ, เต สมถกมฺมฐานํ  
 อนฺยุญฺชนฺตา ยถาฐานํ อิจฺฉิตสฺสํ ลภนฺติ ฯ สมถวิปัสสนํ หิ อญฺญมญฺญสฺส อนฺกุลํ โหติ ฯ

วุตฺตตฺถเหตฺ;

นตฺถิ ฌานํ อปญฺญสฺส                      นตฺถิ ปญฺญา อฌายิโน

ยมฺหิ ฌานญฺจ ปญฺญญฺจ                    ส เว นิพฺพานสฺสนฺติเก”ติ

ธมฺมานุธมฺมปฺฏิปตฺติ เหว อนฺุกกเมน อนฺยุญฺชิตพฺพา “สีลํ สมฺมาธิ ปญฺญา จา”ติ ฯ  
 นิพฺพานे อลฺทฺเชปี ทิวสํ ทิวสํ ธมฺมปฺฏิปตฺติกฺขณฺ เยคฺ สฺสํ ปฏฺฐิเวทฺตฺ, สกฺโกติ, กทาจิ หิ สฺสํ สี  
 เลน อุปฺปชฺชติ, กทาจิ สมฺมาธินา, กทาจิ ปญฺญาयाติ ฯ

อติคารโว สกกลมหาสงฺฆปรินายกสิส สงฺฆราชาสฺส .....

ครุกาโร อิมสฺมี สมากเม ปมุขสฺส มหาเถรสฺส .....

โสตุถิ โว โหตุ, เย อิมสฺมี สมากเม นิสินฺนา อเหสุ □ ฯ .....

ยथा พยฺยรฏฺฐสงฺฆสฺส ปมุโข สกกลมหาสงฺฆปรินายโก สงฺฆราชา “สมเด็จพะญาณสังวร” อติ  
ราชทินนามโก ฌนฺตฺวิสุโส โหติ, ตथा อิทานิ ตสฺสสาภิฤติการาย วิชฺชายตฺตาทิการโก วิชฺชายตฺต  
กิจฺจํ กโรนฺติ ฯ เหตุถ จ อหํ มหามกุฏราชวิทยาลัยมหาวิชฺชายลสฺส อธิการปตินา “พระเทพปริยัติ  
วิมล” อติ นามปากกานฺ เถเรน “นวเก สत्वสุเส พุทฺธปฺปวตฺติ” ติ นิพนฺธ วิชฺชายตฺตวตฺตูปทํ ปกา  
เสตุ □ นิมนฺติโต อโหสิ ฯ

อิโต ปรี อิมสฺ จตุสฺ ปธานาธิปฺเปตฺตเถสฺส สํวณฺณํ กริสฺสามิ:

ปฐฺโม ปธานาธิปฺเปตฺตเถ ปจฺฉิมปฺปเทสฺส พุทฺธสาสนสฺส ปเวสนํ

ทุติโย ปธานาธิปฺเปตฺตเถ อเมริกาปเทสฺส พุทฺธสาสนสฺส ปณฺตตํ

ตติโย ปธานาธิปฺเปตฺตเถ ปจฺจุปฺปนฺนสมเย พุทฺธสาสนสฺส โสถํ

จตุตฺถโย ปธานาธิปฺเปตฺตเถ พุทฺธอาณิกมตํ, สหสมเย พุทฺธสาสนเน นวโกปณฺตตํ

อัย สรฺูปโต นวเก สत्वสุเส พุทฺธปฺปวตฺติกถาย สํวณฺณนา โหติ ฯ

กถาปริโยसानะ

รตนตฺยานุภาเวน

รตนตฺยเตชสา

ทญฺยชาติ วิโรเจตุ

สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา

อิทฺธี ปโปตฺต เวปฺปุลลํ

วิรุฬฺหี จุตฺตริ สทาติ ฯ